

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

Articulus VII. De matrimonio per Procuratorem contracto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

in alimentum constituta vicem legitimæ (secundum quod jus naturale postulat) sufficiens. Accedit etiam hodie usus, non tantum in matrimoniis; sed liberis, quibus frequenter modicum relinquitur majoritate in Primogenitis constituta, esto careant aliis quibusdam civilibus effectibus, tituli, dignitatis &c.

560. Altera quaestio est, an Pater natorum ex tali matrimonio possit pactum ex lege Morganatica initum, quoad bona illis natis eo pacto debita, immutare? Resp. posse in melius, de bonis non vincularis, & allodialibus, si liberis ex primo matrimonio, quæ jure debita sunt, non subducantur; cum de illis etiam ad extraneos testari possit; non autem in minus, seclusa ratione legitimæ excusante, à pactorum observacione, quæ juris naturalis est.

661. Demum quaestio. 3. est, an nati ex matrimonio, ad Morganaticam celebrato, parentibus, vel liberis primi matrimonii defunctis sine prole legitima succedant? Resp. id constare ex ipsa legis Morganaticæ dispositione, de qua n. 557. nisi aliter, & aliter, ex toto scilicet, vel ex parte, jam apud certas gentes in usu sit.

ARTICULUS VII.

De matrimonio per Procuratorem contracto.

562. Matrimonium per procuratorem, licet, validèque contrahi, constat ex 32. q. Honorantur, ibi: mulier, si qua amissio cito marito adolescentula laqueum infirmitatis suæ timeret incidere, si vult, nubat tantum in Domino: ut electionem mariti parentibus deferat, c. Veniens. 5. Qui Clerici, vel vocentes, ibi: proposuit, quod mulier cuidam Viro absentis fide data se nupturam promisit, c. fin. de Procuratorib. in 6. ibi: Procurator non aliter censetur idoneus ad matrimonium contrahendum, quam si ad hoc mandatum habuerit speciale. Et quamvis aliis is, qui constituitur ad negotia procurator, alium dare possit: in hoc tamen casu (propter magnum, quod ex facto tam arduo posset periculum imminere) non poterit deputare alium, nisi hoc eisdem specialiter sit commissum; sic Bonifacius VIII. Nec obstat, quod in contractu

matrimonii requiratur consensus, qui fiat corde, & ore juxta c. 1. de Sponsa duor. nam satis dicitur ore consentire, qui per Procuratorem consentit, de Reg. juris in 6. c. Qui per alium. Sic enim est quasi minister, & organum Domini; sic Gloss. Margin. in cit. c. fin. V. Idoneus;

Verum, ut hoc rectè fiat, plura requiruntur. Primum est, ut Procurator habeat speciale mandatum ad matrimonium, ibi: Procurator non aliter censetur idoneus ad matrimonium contrahendum, quam si ad hoc mandatum habeat speciale. Quare non sufficit mandatum cum clausula generali; hæc enim non includit specialia, nisi similia expressis; non autem longè majora, inter quæ meritiò reputatur matrimonium, cum sit res gravissima, ut patet ex cit. c. fin. ibi: ex facto tam arduo.

Secundò, ut mandatum speciale sit circa personam determinatam; quia matrimonium non potest esse, nisi cum una, eaque determinatâ; igitur, cum consensus alterius, meo nomine factus, non censetur meus, nisi in quantum est ex mandato meo, Mandatarii consensus absolutus, seu purus in determinatam personam, in quantum est in hanc determinatam, non est consensus mandantis absolutus, & purus, seu meus, si mandatum non fuit absolutum, & purum de consentiendo in hanc; sic gloss. in c. fin. V. speciale, cum communi; si autem mandatum, cum Procuratori daretur, fuit merè simulatum, nimirum ore, non corde, probabilius est, non sufficere, licet mandans post Procuratoris abitum, antequam iste contrahat, consensum etiam cordis præstet, non intantum tamen Procuratori; quia sic Procurator contraheret tuo nomine, à te nulliter, vel saltem merè fictè, constitutus, ageretque ex mandato nullo, nimirum primitus accepto, cum non habeat noticiam ullius alterius; ita Coninch. de matrimo. D. 24. d. 9. n. 72.

Tertiò requiritur, quod Procurator personaliter exequatur mandatum, quin possit constituere alium sibi substituendo, qui ejus loco consentiat, nisi etiam ad hoc habeat speciale mandatum; constat ex cit. c. fin. ibi: in hoc tamen casu (propter magnum, quod ex facto tam arduo posset peri-

periculum imminere) non poterit deputare alium, nisi hoc eidem specialiter sit commissum; requiritur quartò, quòd si qui Procuratorem ad matrimonium suo constituentis nomine contrahendum constituit, in consensu & mandato suo habitualiter perseveret, saltem pro tempore, quo Procurator actu contrahit; consentiendo nimirum in alterum, & reciprocum illius consensum acceptando. Nam matrimonium coalescere nequit, nisi mutuo principaliter contrahentium consensu, saltem moraliter coexistente. Quare non obstat, si mandans, postquam Procuratorem legitime constituit, intermedio tempore dissentiat; modò hoc dissentiu retractato, priorem consensum denuò præstet, & habeat, dum Procurator contrahit. Quia sic verè contrahit ex mandato legitime accepto, & adhuc existente, dum Mandatarius operatur; ita Sanchez. l. 2. hic D. ii. n. ii.

166. Ex hoc colligi, si mandans, ante consensum à Procuratore præstitum, revocavit consensum suum, vel mandatum, nullum fore matrimonium, licet Procurator, & alter, ignorantibus revocationem, contraxerint; sic c. fin. cit. S. Sanè. Nam in hoc contractu matrimoniali consensus contrahentium adeò essentialis est, ut, licet Ecclesia, vel Respublica, in aliis contractibus humanis & politicis consensum eorum supplere possit, id tamen in hoc non valeat, ut constat ex cit. c. fin. ibi: sine quo firmitatem habere nequit; id, quod procedit, etiam si mandans, revocando mandatum, violaret juramentum præstitum de non revocando. Nam si reipsa revocet, quamvis illicite, matrimonium Procurator contrahit absque tuo consensu, quod verum est. 1. licet revocatio fiat solum interne; quia sic deficit consensus cordis, & consensus oris, (sublato mandato) non est tuus, seu nomine tuo, cum id habeat ex vi mandati habitualiter perseverantis. Verum est. 2. licet revocatio fiat solum tacite; ut si post datum mandatum contrahas, vel mandes contrahi tuo nomine cum alia.

167. Coll. 3. Non requiritur tantum, quòd tunc, quando Procurator actu contrahit, etiam in mandante sit actualis consensus, Physicè existens; sed sufficit, quòd actu non dissentiat, & prior consensus

habitualmente perseveret. Nam sic habetur mutuus consensus moraliter coexistens; quod sufficit ex dictis. Illud tamen necessarium est, ne Procurator limites mandati excedat in his, quæ pertinent ad conditionem, & formam substantialem. Nam in eo, quo excedit, non agit ut Procurator constitutus, sed ut homo privatus; adeoque deficit constituentis consensus in forma substantiali; sine quo non fiat matrimonium, consequenter nihil agitur; ut colligitur ex L. diligenter. ff. mandati.

Difficultas est, an requiratur, quòd 568. constitutio Procuratoris fiat coram Parocho, & testibus? videtur affirmandum ex eo, quòd Parochi, & testes requirantur, ut deponere possint de contractu matrimonio; seu consensu contrahentium; quod præstare non possunt, nisi præsentibus sint, cum ad hoc Procurator constituitur. Sed contrarium omnino tenendum est cum communi. Quia Tridentino satis sit, si testari possint de contrahentium consensu dato per verba de presenti, vel per se, vel per alium, qui per legitimum instrumentum coram illis doceat, sed ad hoc speciali mandato instructum. Ex hoc enim constat, consensum Procuratoris constituti, quantum externe percipi potest, esse juridicè, & communi jam usu passim recepto consensum constituentis; quo posito caventur sufficienter mala, quibus Concilium cautum esse voluit per præsentiam Parochi & Testium.

Hinc not. non exigi à Concilio, ut 569. Parochus & testes deponere possint, de valore matrimonii (hic enim pendet etiam à consensu cordis, & multis aliis, quorum tamen notitia non exigitur) sed tantum de matrimonii externo contractu, vel per se, vel per Procuratorem, aut interpretem; quòd fieri potest, licet ignoret valorem mandati; & ex hoc ostenditur, quomodo matrimonium valide celebrari possit inter absentes per epistolam, servatà nihilominus formà Tridentini. 1. enim per epistolam fieri potest, traditio, & acceptatio, uti fiebat jure antiquo L. mulierem. ff. de Ritu nuptiar. deinde Sponsa coram Parocho, & testibus, lectà Sponsi epistolà, quà scribit, quòd se illi tradat in maritum, & acceptet reciprocam traditionem ejus, si consentiat &

T

ipsa,

ipsa, & hæc quoque coram iisdem, & ipsa consentiat, & Sponsi voluntatem acceptet. Ubi clarè liquet, mutuum consensum, quo fit traditio, & acceptatio, fieri coram iisdem Parocho, & Testibus.

570. Quando autem dicitur, eandem solemnitatem requiri ad dandam commissionem, faciendi aliquem actum, qui ex statuto requiritur, cum sit ipse actus; consequenter, cum, ubi urget Tridentinum, nemo possit absque præsentia Parochi & Testium matrimonium contrahere, nemo quoque poterit ad hoc alteri commissionem dare. Verùm paritas locum duntaxat habet in casu, quo eadem ratio in actu & commissione reperitur; non autem, quando planè diversa; qualiter fit in præsentis casu. Nam ex mandato clandestinè dato ad nuptias publicè celebrandas non sequuntur ea inconuenientia, quæ ex matrimonio clandestinè contracto. V. quæ diximus supra.

ARTICULUS VIII.

De Concubinatu.

571. Sicut in duplici classe dantur *Concubine*; aliæ, quæ in re Uxores erant, sed matrimonio, non solemniter tantum, Viro copulate; aliæ autem nullo; præter quod inter concubinam primo modo acceptam, & Uxorem præter dignitatem nihil interesse putarunt Juris-Consulti, ut videri potest apud Gonzalez in c. 6. de Cohabitatione Cleric. n. 4. sic Concubinatus alius est, solutus, nempe fornicarius, quo mulieres solum libidinis causâ teneri solent ex arbitrio in temporali solum consortio thori; alius autem conjugali vinculo ligatus, quo mulieres Viris matrimonio non solemniter copulate teneri solent, in consortio thori, animo perpetuò manendi simul, ut notauimus in præmissis qq. De primo agit Tridentinum Sess. 24. de Reform. c. 10. ubi ait: *Concubinatus solutus, grave peccatum esse, præsertim si sit soluti cum soluta; gravissimum autem, si soluti cum ligata, vel e contra: quia tamen non defunt, qui velint, concubinas etiam Jure Canonico permittas esse; ideo de hoc dicendum. Pro quo nota, esse, discrimen inter meretricem, pellicem,*

& concubinam. *Meretrix* est, quæ multorum libidini patet, & corpore suo questum facit; unde à merendo meretrix dicta est. D. Lidorus l. 10. etymol. cap. vii. du. 34. dist. l. palam. 44. ff. de ritu nuptiarum. Requiritur ergo, ut femina meretrix dici possit, ut multorum libidini pateat, sufficit autem duorum numerus; unde si femina duos recipiat ob questum, parataque alios quoscunque excipere, meretrix dici potest, cap. meretrices 32. q. 4. Pellex multum à meretrice distat; significat enim mulierem, consuetudinem habentem cum conjugato, cui uxor adest, l. 44. ff. de V. S. ita enim dicta est à pellendo, eò quòd legitimam Uorem pellat; Gellius lib. 4. noctium, cap. 3. Concubina, ut opponitur conjugatæ, descripta est præcedenti numero; sicut etiam ligata, quæ tamen Uxoris honorato nomine non gaudebat; quibus positis;

572. *Quæstio est, an concubinatus solutus Jure Canonico sit permittus? Frequens est argumentum, quoad persuadendum, licitum esse concubinatum (hoc est, concubitum cum muliere domi retentâ, libidinis causâ, nullo vero matrimonio copulatâ) communiter utuntur Hæretici, & pseudo-Catholici, quibus vitæ licentia licitum facit, quod libet; præsertim ex prava legum & Sacrorum Canonum interpretatione. Hinc ad palliandam suam libidinem, & concubinatum, dicunt, ex ipso jure Ecclesiastico constare, non habenti Uxorem, licere habere Concubinam. Nam in c. Is, qui, dist. 34. habetur: 15, qui non habet Uxorem, & pro Uxore Concubinam habet, à communione non repellatur; tamen ut unius mulieris, aut Uxoris, aut Concubina sit conjunctione contentus. 2. ex c. Christiano, quod immediatè sequitur ibi: Christiano non dicam plurias, sed nec plures simul habere licet, nisi unam tantum, aut Uxorem, aut certè loco Uxoris (si Coniunx deest) concubinam.*

3. ex c. solet. 32. q. 2. arguunt, ibi 573. concubinatum permitti saltem tunc, quando habet quattuor sequentes condiciones. 1. si consistat inter Cælibes; 2. si absque animo procreandi liberòs; 3. si ad fides, ne unus eorum alteri jungatur; 4. si maneant simul ad tempus, donec aliam dignam honoribus, & facultatibus suis